

וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. רַבִּי אָבָא פָתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. בְּרַכַּת ה' - זו הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל בְּרִכּוֹת הָעוֹלָם, וּמְמַנָּה יוֹצְאוֹת בְּרִכּוֹת לְכָל.

בֵּא רְאֵה מָה פְתוּב בַּהֲתַחֲלָה, וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֵּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה וּגְו'. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, שֶׁבַע הַבֵּית נִתְּנָן לּוֹ רְשׁוּת לְהַכְנִס. אַחֲרַי כִּף הָאִשָּׁה אָמְרָה לּוֹ לְצֵאת. בַּהֲתַחֲלָה נִכְנַס בְּרִשׁוּת בַּעֲלָה, וּבִסּוּף יָצָא בְּרִשׁוּת הָאִשָּׁה. מִכָּאן לְמַדְנוּ שֶׁבַע הַבֵּית נִכְנַס, וְהָאִשָּׁה תּוֹצִיא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתְּבָה. שְׂרִשׁוּת הֵיחָד בְּיַדֶּיהָ לְהוֹצִיא אֶת הָאוֹרֹחַ, וְלֹא לְהַכְנִיסוֹ.

בֵּינָן שְׂפָצָא, נִתְּנָן לָהּ מִתְּנוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּבֵית וְהַבֵּית בְּיַדֶּיהָ. וְאוֹתָם הַמִּתְּנוּת שֶׁנִּתְּנָן לָהּ, כְּדֵי לְהַרְבוֹת אֶהְבָּה אֵל בַּעֲלָה. מִכָּאן לְמַדְנוּ דְרַךְ אֶרֶץ לְאוֹרֹחַ [לַחַת בְּיַד בַּעֲלָה, כְּשׂוֹצֵא נוֹחַ מִתְּנוּת לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא בְיַדֶּיהָ, בֵּינָן שְׂנֵמָן לֹא מִתְּנוּת]. וְעַל זֶה, לְאַחַר שְׂנֵמָן לָהּ מִתְּנוּת לְהַרְבוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם בַּעֲלָה.

ג"א בֵּינָן שְׂפָצָא, נִתְּנָן מִתְּנוּת וְאוֹצְרוֹת בְּיַד בַּעֲלָה לַחַת לְאִשְׁתּוֹ וְלַשְׂמֵם עִמָּה וְלְהַרְבוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם בַּעֲלָה. וְדוּ שְׂפָתוֹב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וְעַל עֵלֶת בְּמִזְבֵּחַ. אֵלּוּ מִתְּנוּת שְׂנֵמָן בְּיַד שַׁל בַּעֲלָה כְּדֵי לְהַרְבוֹת לָהּ אֶהְבָּה בְּעוֹלָם. וּמִכָּאן לְמַדְנוּ דְרַךְ אֶרֶץ לְאוֹרֹחַ שִׁיתָן מִתְּנוּת בְּיַד שַׁל בַּעֲלָה לְאִשְׁתּוֹ וְלֹא בְיַדֶּיהָ. וְעַל זֶה וְעַל עֵלֶת בְּמִזְבֵּחַ, קָרְבָן לִקְרֹב, לְהַרְבוֹת אֶהְבָּה עִם בַּעֲלָה בְּרַךְ אוֹתוֹ [בְּרַךְ אוֹתוֹ, שְׂפָתוֹב וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. וְלִכְן כְּתוּב (משלי י) בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר. וַדָּאִי כְּמָה דְאִתְמַר.

וְדָא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. רְזָא דְכְּתִיב בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. עֲצָבוֹן עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלֹא נְהִירוּ דְאֲנָפִין. כִּד אִתְחַשְׁף סִיְהָרָא וּבְרַכָּאן לֹא מִשְׁתַּכְּחִי. בְּעֲצָבוֹן סִטְרָא דְרוּחָא אִתְרָא

פָתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת יי הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. בְּרַכַּת יי דָּא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי אִתְפַּקְדָּא עַל בְּרַכָּאן דְעֵלְמָא, וּמְמַנָּה נְפֻקִי בְּרַכָּאן לְכָלֵּא.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא וַיֹּאמֶר יי לְנֹחַ בֵּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה וּגְו'. כְּמָה דְאִתְמַר דְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא יְהִיב לִיה רְשׁוּ לְמִיעָאֵל. לְבַתָּר אִתְתָּא אִמְרָה לִיה לְנִפְקָא. בְּקַדְמִיתָא עָאֵל בְּרִשׁוּתָא דְבַעֲלָה, לְסוּף נְפִיק בְּרִשׁוּ דְאִתְתָּא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מֵאֲרִיָּה (דף עא ע"ב) דְבֵיתָא יַעֲיֵל וְאִתְתָּא תְּפִיק, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתְּבָה. דְרִשׁוּ הוּוּ בִידְהָא לְאִפְקָא לִיה לְאוּשְׁפִיזָא וְלֹא לְאִעֲלָא לִיה.

בֵּינָן דְנִפְקָ יְהִיב מִתְּנָן לָהּ, בְּגִין דְאִיהִי בְּבֵיתָא וּבֵיתָא בִידְהָא. וְאֲנוּן מִתְּנָן דְיִהִיב לָהּ בְּגִין לְאִסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרֹחַ אֶרְעָא לְאוּשְׁפִיזָא. (לְמִיכַל בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה כִּד נְפִיק יְהִיב מִתְּנָן לְאִתְמַתִּיה וְלֹא בְיַדֶּיהָ וּבְגִין כִּד בֵּינָן דְיִהִיב לִיה מִתְּנָן) וְעַל דָּא לְבַתָּר דְיִהִיב לָהּ מִתְּנָן לְאִסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה.

ג"א בֵּינָן דְנִפְקָ יְהִיב מִתְּנָן וּנְכֻבְּוֹן בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה לְמִיכַל לְאִתְמַתִּיה וְלְמַחְדֵּי כַּה וְלְאִסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וְעַל עוֹלוֹת בְּמִזְבֵּחַ, אֵלּוּ מִתְּנָן דְיִהִיב בְּגִין לְאִסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּעֵלְמָא, וּמִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרֹחַ אֶרְעָא לְאוּשְׁפִיזָא דְיִהִיב מִתְּנָן בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה לְאִתְמַתִּיה וְלֹא בִידְהָא, וְעַל דָּא וְעַל עוֹלוֹת בְּמִזְבֵּחַ, קוֹרְבָּנָא לְדְכוּרָא לְאִסְגָּאָה רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה בְּרַכָּא לִיה) בְּרַכָּא לִיה, דְכְּתִיב וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. וּבְגִין כִּד פְתִיב, (משלי י) בְּרַכַּת יי הִיא תַעֲשִׂיר. וַדָּאִי כְּמָה דְאִתְמַר.

וְדָא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. רְזָא דְכְּתִיב בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. עֲצָבוֹן עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלֹא נְהִירוּ דְאֲנָפִין. כִּד אִתְחַשְׁף סִיְהָרָא וּבְרַכָּאן לֹא מִשְׁתַּכְּחִי. בְּעֲצָבוֹן סִטְרָא דְרוּחָא אִתְרָא

כְּשֶׁנִּתְבָּאָר (מַלְכוּת)

ובכרכות לא נמצאות. בעצבון -
 צד של רוח אחר שמונע ברכות
 מהעולם, ולכן לא יוסף עצב
 עמה. וזהו סוד הפתוב (בראשית ח)
 לא אסף עוד לקלל את האדמה.
 ומוראכם וחתכם יהיה. מפאן
 ולהלאה יהיה לכם דמיות בני
 אדם, שהרי בתחלה לא היו
 דמיות של בני אדם. בא ראה,
 בתחלה פתוב (שם ט) בצלם אלהים
 עשה את האדם, וכתוב (שם ה)
 בדמות אלהים עשה אתו. כיון
 שחטאו, השתנתה דמותם מאותה
 דמות עליונה, והם התהפכו
 לפחד מלפני חיות השדה.

בתתחלה כל בריות העולם זקפו
 עינים, וראו דמות קדושה עליונה
 וזעו ופחדו מלפניו. כיון שחטאו,
 התהפכה דמותם בעיניהם לדמות
 אחרת, והתהפך שבני אדם זעים
 ופחדים לפני שאר הבריות.

בא ראה, כל אותם בני אדם שלא
 חוטאים לפני רבונם ולא עוברים
 על מצוות התורה, זיו דמותם לא
 משתנה ממראה הדמות העליונה,
 וכל בריות העולם זעים ופחדים
 לפניו. ובשעה שבני אדם עוברים
 על דברי התורה, מתחלפת
 דמותם, וכלם מזדעזעים ופחדים
 מלפני הבריות האחרות, משום
 שהתחלפה הדמות העליונה
 והעברה מהם, ואז שולטים בהם
 חיות השדה, שהרי לא רואים
 בהם אותה דמות עליונה כראוי.

וער כף עכשו, כיון שהעולם
 התחדש כמו מקדם, ברכם את
 הברכה הזו והשליט אותם על
 הכל, כמו שגאמר וכל דגי הים
 בידכם נתנו. ואפלו דגי הים. רבי
 חייא אמר, בידכם נתנו - מקדם
 לכן. כשהקדוש ברוך הוא ברא
 את העולם, מסר בידיהם את
 הכל, שכתוב ורדו בדגת הים
 ובעוף השמים וגו'.

דאמנע ברכאן מעלמא, ובגין כך ולא יוסף
 עצב עמה. ודא הוא רזא דכתיב, (בראשית ח) לא
 אוסיף לקלל עוד את האדמה:

ומוראכם וחתכם יהיה. מפאן ולהלאה יהא
 לכוון דיוקנין דבני נשא דהא
 בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא. תא חזי,
 בקדמיתא כתיב, (בראשית ט) בצלם אלהים
 עשה את האדם, וכתוב, (בראשית ה) בדמות אלהים
 עשה אתו. כיון דחטו אשתנו דיוקנייהו
 מההוא דיוקנא עלאה ואתהפכו אנון למדחל
 מקמי חיוון ברא.

בקדמותא כל בריין דעלמא זקפן עיינין
 וחקאן דיוקנא קדישא עלאה
 וזעאן ודחלין מקמיה. כיון דחטו אתהפך
 דיוקנייהו מעינייהו לדיוקנא אחרא. ואתהפך
 דבני נשא זעין ודחלין קמי שאר בריין.

תא חזי, כל אנון בני נשא דלא חטאן קמי
 מאריהון ולא עברין על פקודי אורייתא.
 זיו דיוקנא דלהון לא אשתני מחיזו דדיוקנא
 עלאה. וכל בריין דעלמא זעין ודחלין קמיה.
 ובשעתא דבני נשא עברין על פתגמי
 אורייתא, אתחלף דיוקנא דלהון וכלהו זעין
 ודחלין מקמי בריין אחרנין, בגין דאתחלף
 דיוקנא עלאה ואתעבר מנייהו, וכדין שליטי
 בהו חיות ברא, דהא לא חמו בהו ההוא
 דיוקנא עלאה כדקחזי.

וער בן השתא כיון דעלמא אתחדש
 כמלקדמין, בריף לון ברכתא דא ושלטי
 לון על פלא, כמה דאת אמר וכל דגי הים
 בידכם נתנו. ואפילו נויני ימא. רבי חייא אמר
 בידכם נתנו. מקדמת דנא. דכד ברא קדשא
 בריף הוא עלמא מסר פלא בידהון דכתיב
 ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'.